

مبانی جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی

دکتر بهرام قدیمی

دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

امیرا گوزل زاده

دکتر رها چهارباغی

فرشته نین

ویراستار علمی:

سارا السادات پوررحمد

زینب محمدزاده

جامعه‌شناسان

سرشناسه: قدیمی، بهرام
عنوان و نام پدیدآور: مبانی جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی
تألیف: بهرام قدیمی - المیرا گوزل‌زاده - زهرا چهارباغی - فرشته متین

مشخصات نشر: جامعه‌شناسان
مشخصات ظاهری: ۳۰۴ ص، مصور، جدول.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۴۵۲-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: بهرام قدیمی، المیرا گوزل‌زاده، زهرا چهارباغی، فرشته متین
یادداشت: ای نامه
موضوع: ورزش -- جنبه‌های جامعه‌شناختی
موضوع: Sports -- Sociological aspects
موضوع: تربیت بدنی -- جنبه‌های اجتماعی
Physical education and training -- Social aspects

شناسه افزوده: قدیمی، بهرام - ۱۲۰ -
رده‌بندی کنگره: ۳۰۷/۷۰۶ - ۳۰۷/۷۰۶
رده‌بندی دیویی: ۳۰۷/۴۸۳
شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۰۵۸۵۸

جامعه‌شناسان

مبانی جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی
بهرام قدیمی - المیرا گوزل‌زاده - زهرا چهارباغی - فرشته متین

چاپ اول: ۱۳۹۷ تهران/ تعداد ۲۰۰ نسخه
قیمت: ۲۹۰۰۰ تومان/ چاپ و صحافی دیجیتال: نگین
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۴۵۲-۰
همه حقوق چاپ نشر برای ناشر محفوظ است.

حروفچینی، نمونه‌خوانی، صفحه‌آرایی و ویراستاری: جامعه‌شناسان
طراح جلد: افسانه آسایش

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی:
تهران، خیابان انقلاب، روبروی
دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، پلاک ۲۱۷
کتاب‌فروشی جامعه‌شناسان
تلفن: ۶۶۹۵۹۶۸۰ - ۸۱، ۶۶۰۰۰۵۱
تلفن دفتر نشر: ۶۶۹۶۹۶۲۰

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب
۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف
(ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

WWW.JAMEESHENASAN.COM
Email: Sociologists15@gmail.com

فهرست مطالب

بخش اول: مقدمه‌ای برای جامعه‌شناسی ورزش و تربیت بدنی.....	۲۳
فصل ۱: جامعه‌شناسی ورزش و تربیت بدنی چیست؟.....	۲۵
در این فصل موارد زیر را سواها امتوخت:.....	۲۶
ورزش و فعالیت بدنی به صورت افت فرهنگی.....	۳۳
خاستگاه‌ها و حرکات کلیدی.....	۴۰
سنجش تفریح، بازی و ورزش: ۱۸۰۰-۱۹۵۹.....	۴۲
حقایق سریع.....	۴۵
تعریف زمینه: ۱۹۶۰-۱۹۷۹.....	۴۷
رشته‌های بالغ و بین‌رشته‌ای: ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۹.....	۵۲
موقعیت فعلی این رشته: هزاره جدید ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵.....	۵۵
عملکردهای جامعه‌شناسی ورزش و تربیت بدنی.....	۵۸

اهداف رشته	۶۰
خلاصه فصل	۶۳
فصل ۲: می‌توانم با جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی چه کنم؟	۶۵
سهام ایران و افراد حرفه‌ای در جامعه‌شناسی ورزش و تمرین	۶۹
دفاع از ورزش‌ها و فعالیت بدنی اخلاقی و انسانی	۷۰
افراد حرفه‌ای متولد در جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی	۷۲
افراد حرفه‌ای دانشگاهی در جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی	۷۷
ایجاد دانش جامعه‌شناسی جدید در ورزش و فعالیت بدنی	۸۱
تکنیک‌هایی برای ایجاد دانش جامعه‌شناسی	۸۸
تکنیک‌های دانش منظره	۸۹
تکنیک‌های دانش تجربی	۹۱
تکنیک‌های دانش تحلیلی	۹۳
تفکر فراتر از ورزش	۹۶
خلاصه فصل	۹۹
بخش دوم: ایجاد بلوک‌های ساختاری از جامعه‌شناسی ورزش و	
فعالیت بدنی	۱۰۱
فصل ۳: ورزش، فعالیت بدنی و حیطه‌های اصلی زندگی	۱۰۳
مشاهده زندگی اجتماعی به‌صورت هماهنگ یا متضاد	۱۰۹

یادگیری مشاهده وابستگی متقابل بین ورزش و حیطه‌های اصلی	
زندگی	۱۱۲
ورزش، فعالیت بدنی و خانواده	۱۱۳
ورزش، فعالیت بدنی و اقتصاد	۱۱۴
ورزش، فعالیت بدنی و سیاست‌ها	۱۱۸
ورزش، فعالیت بدنی و آموزش	۱۲۵
ورزش، فعالیت بدنی و رسانه جمعی	۱۲۸
ورزش، فعالیت بدنی و مذهب	۱۳۲
خلاصه فصل	۱۳۳
فصل ۴: پروژه‌های بدنی، ورزش و فعالیت بدنی	۱۳۵
بدن فیزیکی به صورت مصنوعات فرهنگی	۱۳۹
بدن به صورت منابع	۱۴۶
بدن به صورت پرده نقاشی	۱۵۰
جامعه‌شناسان ساختارهای هدایت‌کننده برای پروژه‌های بدن و	
تجسم مشاهده می‌کنند	۱۵۳
بدنه‌های مدارس	۱۵۶
سازمان‌های ورزشی	۱۵۹
سازمان‌های تمرین	۱۶۲
خارج از همگام‌سازی بدن	۱۶۳
سازمان‌های رسانه جمعی	۱۶۹

۱۷۰.....	بدن‌های فراانسانی: بدن‌های فعال از نظر جسمانی و تکنولوژی
۱۷۲.....	خلاصه فصل
۱۷۳.....	فصل ۵: تنوع، تفاوت و قدرت در ورزش و فعالیت بدنی
۱۷۶.....	ورزش، فعالیت بدنی و لایه‌بندی اجتماعی
۱۸۱.....	سیستم‌های قدرت هویت‌های فردی نیستند
۱۸۶.....	شرایط اجتماعی در برابر هویت‌های فردی
۱۸۷.....	نژاد در فضاهای ورزشی، تمرینی و مدارس
۱۹۰.....	طبقه اجتماعی در فضاهای ورزشی، تمرینی و مدارس
۱۹۳.....	جنسیت در فضاهای ورزشی، تمرینی و مدارس
۱۹۷.....	تمایلات جنسی در فضاهای ورزشی، تمرینی و مدرسه
۲۰۳.....	ناتوانی در فضاهای ورزشی، تمرینی و مدارس
۲۰۷.....	ناابرابری‌های متقاطع
۲۰۹.....	خلاصه فصل
۲۱۱.....	فصل ۶: ورزش و فعالیت بدنی در وحدت ملی و بین‌المللی
۲۱۵.....	ارتباط ورزش با ملت
۲۱۶.....	ورزش و ملت‌گرایی
۲۲۴.....	ورزش به‌صورت متحدکننده
۲۲۸.....	ورزش به‌صورت تفرقه‌انداز
۲۳۳.....	ورزش و جهانی‌شدن
۲۴۱.....	ملت‌گرایی مشارکتی

خلاصه فصل.....	۲۴۵
فصل ۷: ورزش و فعالیت بدنی در تغییر جامعه.....	۲۴۷
رشد ورزش و ورزش برای رشد.....	۲۵۷
فرایند تغییر اجتماعی.....	۲۶۱
چهار مرحله از جنبش اجتماعی.....	۲۶۳
ورزش و فعالیت بدنی باعث پیشروی تغییر اجتماعی است.....	۲۶۶
لیگ فوتبال آمریکایی ۱۹۶۵، تمام ستاره‌های بازی جابه‌جا شدند.....	۲۶۷
بازی‌های تابستانی ۱۹۶۸: پروژه المپیک برای حقوق بشر.....	۲۶۸
بیلی جین کینگ و بابی رنکز بازی‌های تنیس در ۱۹۷۲.....	۲۷۰
خلاصه فصل.....	۲۷۱
سخن آخر.....	۲۷۳
آینده جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی.....	۲۷۳
ضمیمه الف.....	۲۷۷
درباره جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی چیست بدانید.....	۲۷۷
مجلات.....	۲۷۷
مراکز تحقیقاتی اصلی.....	۲۷۷
سازمان‌ها.....	۲۷۸
منابع وب در جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی.....	۲۷۸
سازمان‌های ایالت متحده در حرکت‌شناسی مدرک دکترا در	
جامعه‌شناسی ورزش.....	۲۷۹

- ۲۷۹..... دانشگاه کونیکتیکوت
- ۲۷۹..... دانشگاه جرجیا
- ۲۷۹..... دانشگاه هوستون
- ۲۷۹..... دانشگاه الینویس در کمپین اربانا
- ۲۸۰..... دانشگاه کاراس
- ۲۸۰..... دانشگاه ماریلند
- ۲۸۰..... کالج اسپرینگفیلد
- ۲۸۰..... دانشگاه مینه‌سوتا
- ۲۸۱..... دانشگاه کارولینای شمالی - گرینس‌بورو
- ۲۸۱..... دانشگاه تینیسی در کنوکولمی
- ۲۸۱..... دانشگاه تگزاس
- ۲۸۱..... ضمیمه ب
- ۲۸۱..... اجرای جامعه‌شناسی ورزش و فعالیت بدنی در انجمن‌ها
- ۲۸۲..... دفاع از علوم اخلاق و ورزش و تربیت بدنی انسان
- ۲۸۲..... ورزشکارها
- ۲۸۲..... والدین
- ۲۸۳..... طرفداران
- ۲۸۴..... افراد حرفه‌ای متحد در ورزش و فعالیت بدنی
- ۲۸۴..... روزنامه‌نگاران
- ۲۸۵..... هماهنگ‌کنندگان سلامت در محیط کار

- ۲۸۵..... مربی
- ۲۸۶..... آموزش فیزیکی
- ۲۸۷..... رهبران تناسب اندام
- ۲۸۷..... فیزیوتراپیست
- ۲۸۷..... مربی ورزشی
- ۲۸۸..... مدیران لیگ
- ۲۸۸..... افراد حرفه‌ای، آکادمیک
- ۲۸۸..... مدیران مراکز تحقیقاتی
- ۲۸۹..... مدیران آموزش مربیان
- ۲۸۹..... مدیران مؤسسات سلامت ورزشی
- ۲۸۹..... مدیران تفریحات محدود، دانشگاه

مقدمه مجموعه

علوم ورزشی در ۵ سال اخیر، به صورت قابل توجهی به بلوغ رسیده است. در پژوهش، رشته‌های فرعی در زمینه حرکت‌شناسی، مسیرهای سخت‌گیرانه را ایجاد کردند و اکنون در تحصیلات عالی، آموزش جسمانی در چند رشته مختلف پذیرفته شده است. اکنون نه تنها به منابعی جامع نیاز داریم که تمام دانش مورد نیاز در آن رشته را داشته باشد، بلکه به منابعی نیازمندیم که شالوده هر یک از علوم ورزشی را برای استفاده‌کنندگان مختلف اطلاعات، به صورت خلاصه ارائه دهد. درک این اصول اهداف و کاربردهای بنیادی رشته‌های فرعی در حرکت‌شناسی برای دانشجویان و افراد حرفه‌ای در بسیاری از ابعاد زندگی‌های روزمره، حیاتی است. جنبش‌شناسی انسانی اصول ورزش و سری علوم تمرین را با توجه به این نیازها توسعه می‌دهند.

این کتاب و دیگر کتاب‌های این مجموعه دانش عمیقی را برای دستیابی به درجات پیشرفت و ورود به زمینه‌های کاربردی این رشته فراهم نمی‌کند. دیگر کتاب‌ها در زمینه اصول جنبش‌شناسی انسانی و علوم تمرین شامل موارد زیر می‌شوند:

- اصول ورزش و روان‌شناسی تمرین به قلم آلان کورنسپان^۱؛
- اصول تغذیه در ورزش و تمرین به قلم ماری دونفورد^۲؛
- اصول رفتار حرکتی به قلم جیفری فیبرادر^۳؛
- اصول مدیریت ورزش به قلم رابرت بیکر^۴؛ کرایگ اسیریک^۵.

¹ Alan Kornspan

² Marie Dunford

³ Jeffrey Fairbrother

⁴ Robert Baker

⁵ Craig Esherick

کلید مثال‌ها

علامت بزرگ نقل قول، مشخص می‌کند که نقل قول‌های مهم از محققان و افراد حرفه‌ای در این زمینه آورده شده است. حقایق سریع شامل موارد غیرقابل قبول و انواع اطلاعات «می‌دانستید؟» می‌شوند.

داستان‌های موفقیت، زندگی افراد تأثیرگذار در این زمینه را مشخص می‌سازد. در تمام ستون‌های کنار صفحه، می‌آموزید که محققان و افراد حرفه‌ای چطور دانش‌شان درباره موضوع را در کارشان به کار می‌برند، همچنین می‌توانید مسیرهای شغلی احتمالی خود را در این زمینه بررسی کنید.

ستون‌های تصورات جامعه‌شناسی، سؤالاتی را مطرح می‌سازند که برای استفاده از دیدگاه جامعه‌شناسی و کشف این مسئله استفاده شدند که چطور جامعه‌شناسی در تنبلی و ورزش به کار می‌رود. کپسول‌های زمانی لحظاتی را ترسیم می‌کنند که در آن جامعه‌شناسی تحت تأثیر فعالیت بدنی و ورزش فرار می‌گیرد.

این کتاب شما را در این زمینه، متخصص نمی‌کند. کار کتاب این است که زمینه عالی درباره موضوعات، اصطلاحات تاریخی و موقعیت موضوع در زمینه جهان‌های آکادمیک و حرفه‌ای فراهم سازد. می‌توانید از این زمینه به عنوان نقطه پرشی برای مطالعه منابع عمقی بیشتر برای تولید سؤالات از افراد حرفه‌ای‌تر در این زمینه استفاده نمایید. فهرستی از منابع بیشتر ارائه شدند تا در ادامه سفر پژوهشی‌تان از آن‌ها مشورت بگیرید.

شاید استفاده از این کتاب به شما کمک کند تا مهارت‌های حرفه‌ای خود را بهبود دهید یا به بازارهای شغلی بالقوه دست یابید. شاید بخواهید درباره موضوعات جدید مطلبی را بیابید، این موضوع تکمیل شده است، یا زمینه موضوعات هیجان‌انگیز را برای مشتریان یا همکاران معرفی می‌کند. در هر یک از این موضوعات، شما را به

سمت موضوع اصلی هدایت می‌کند؛ این کتاب بسیار موجز، آموزنده و سرگرم‌کننده است. این کتاب با سؤالات فراوانی آغاز شده و قطعاً با سؤالات بسیار بیشتری پایان می‌گیرد؛ اما آن‌ها سؤالات پیچیده‌تر، تفکربرانگیزتر و حقیقی‌تری هستند. امید داریم کتاب به شما در موضوعات علوم ورزشی و موضوعات این زمینه کمک کند و موفقیت را برای نسل بعد به همراه داشته باشد.

مقدمه

این کتاب، اصول جامعه‌شناسی در ورزش و فعالیت بدنی، فرصتی را ارائه می‌کند تا ورزش، تمرین و تربیت بدنی را فراتر از ناحیه فیزیکی ببرید. تمام فعالیت‌های بدنی در بافت وسیع‌تر اجتماعی، فرهنگی و حتی سیاسی رخ دادند. درک معنای این مطلب و نحوه شکل‌گیری آن زمینه‌های بسیار برای حرکت‌شناسی است، این زمینه را به صورت رسمی آموزش تربیت بدنی نمی‌نامند. چه طرفدار، شرکت‌کننده، والدین، معلم، مربی تربیت بدنی یا فقط خواننده‌ای علاقه‌مند باشید، به نگرشی درباره روش‌هایی دست می‌یابید که برای افراد و علوم اجتماعی، به ویژه مطالعات فرهنگی، جامعه‌شناسی و برای درک عمقی ارزش و مکان تربیت بدنی در جامعه حیاتی است. این کتاب باید بحث‌هایی را درباره دنیا، زمینه‌های کتابی ورزش، تربیت بدنی و فعالیت بدنی ارائه دهد.

در بافت وسیع‌تر تحلیل‌های فرهنگی، اجتماعی، این کتاب روی مسائل سطح اجتماعی، مشکلات، ساختارها و ارزش‌ها تمرکز دارد. هیچ کتابی به تنهایی نمی‌تواند علوم انسانی و تربیت بدنی را به صورت کامل نشان دهد، در اینجا هدف درک اصلی و امتداد علاقه‌مندی به سؤالات اجتماعی و فرهنگی در رابطه با فعالیت بدنی است. سؤالاتی پیوسته در رابطه با علوم اجتماعی در حرکت

شناسی مطرح شدند که روی مسائل مربوط به تساوی تمرکز دارند، مسائلی مانند الگوهای مشارکت در دسته‌های اجتماعی نژاد، طبقه، جنسیت، جنسیت‌گرایی و توانایی؛ فعالیت بدنی در زمینه‌های مختلف زندگی مانند مدرسه، کلیسا، موقعیت‌های خانوادگی، ارزش‌های فرهنگی غالب و پیام‌ها درباره تربیت بدنی به‌ویژه با استفاده از رسانه جمعی، سازمان‌های سلامت و ورزش و برنامه‌های رشد جوانان و دفاع از جامعه فعال‌تر بدنی را در برمی‌گیرد. مقدمات معانیات فرهنگی و جامعه‌شناسی، تحلیل را به همراه مثال‌هایی از سائلا سطح اجتماعی فعلی فراهم می‌کند که قطعا شما را دعوت به فره‌اندنی سؤالات و ایده‌های جدید درباره حرکات انسانی می‌کند که پیش از حرکت انسانی است و تشخیص می‌دهد که چطور ورزش و فعالیت بدنی ایده‌ها و شرایط غالب فرهنگی را منعکس می‌سازند.

این کتاب مشخص می‌کند که ورزش و فعالیت بدنی عمیقاً با زندگی‌های روزمره ما در ارتباط هستند. حتی اگر ورزشکاری برگزیده یا طرفدار ورزش نباشیم، به‌یادشوار است، اگرچه غیرممکن نیست که بتوان بدون مواجهه با ورزش یا فعالیت بدنی، روزی را سپری کرد. در حقیقت، در سرتاسر این کتاب، روی فضاهای ورزشی، فضاهای مدارس و فضاهای ورزش تمرکز داشتیم، همچنین روش‌های کمی را مشخص کردیم که در آن‌ها جنبش انسانی اشکال زندگی ما را شکل می‌دهند. به‌عنوان مثال، هر دو سال، با رویدادهای بزرگ ورزشی بین‌المللی، بازی‌های المپیک مواجه می‌شویم. برای دو هفته، شاهد عملکردهای افراد برگزیده و ملت‌هایی هستیم که سعی دارند برتری خود را در ورزش نمایش دهند. همچنین شاید تربیت بدنی در مدارس را به یاد بیاوریم، شاید شاهد موفقیت و شکست در تجربه یادگیری ورزش و مهارت‌های

اجتماعی بودیم. موقعیت‌های تمرین شاید دیدگاه‌هایی را درباره جهان اجتماعی، به‌ویژه موقعیت‌های بسیار اجتماعی مانند مراکز تناسب‌اندام، دوره‌های تفریحی ارتباطی یا تناسب‌اندام رقابتی جدید در کراس‌فیت ارائه دهند.

علوم اجتماعی شاهد سؤالات عمقی درباره زندگی روزمره، تعاملات اجتماعی اکتسابی است، گاهی اوقات حس می‌کنیم که تمام این موارد، ناخوشایند، دشوار و بسیار حیاتی هستند. این زحمت ناشی از مشارکت در پرس و تولید دانش است که برای بسیاری از افراد علاقه‌مند به فعالیت بدنی جدی است. همچنین برای اغلب ما ناراحت‌کننده نیز هست که دریابیم خطرات نقد اجتماعی فرهنگی را برای چیزی به کار ببریم که از آن صرفاً لذت بردن و عاشق آن هستیم - تربیت بدنی. با این حال، دوباره و دوباره، مشخص می‌شود که پرسیدن سؤالات مهم و درگیری در چیزی که پژوهشگران آن را نقد می‌کنند در زمینه مورد مطالعه می‌نامند، این بهترین روش برای پیشرفت تربیت بدنی معنادار در تمام شهروندان است. دانشمندان علوم اجتماعی از تربیت بدنی و سایر زمینه‌های مطالعه، نقش خودشان را در شناسایی، نام‌گذاری، انتقاد از ساختارهای اجتماعی فعلی بسیار جدی گرفته و سلسله‌راتب، دسترسی، قدرت، کنترل و فرصت‌های تربیت بدنی را به‌صورت علنی مهم در تغییرات اجتماعی مورد نیاز و مطلوب در نظر گرفتند. این کتاب نتیجه ورود به این بحث‌های مهم و تلاش‌های حرفه‌ای است.

این کتاب به دو بخش تقسیم شده است. بخش اول پرسش‌هایی را برای دانش در زمینه تحلیل فرهنگی و اجتماعی از تربیت بدنی فراهم می‌سازد که شامل توصیفی از پیشرفت در این زمینه و سازمان‌ها، انتشارات و فرصت‌های حرفه‌ای است. بخش دوم شما را درگیر مسائل کلیدی در فضاهای خاص ورزش می‌کند. درباره یافته‌های تحقیق و سؤالات کلیدی در این زمینه بحث شده است، به‌صورتی که

آنها در ارتباط با هر یک از این سه ستون فضاهای اجتماعی معمول برای فعالیت بدنی قرار گرفتند: فضاهای ورزشی، فضاهای تمرین و فضاهای مدارس.